

Vuil

Brigietta Tulpen

VUIL

Brigietta Tulpen

ISBN: 9789402179408

Omslag: Claudia Peltenburg

Schilderij auteur: Théa Simonetti

2018

4

Inleiding

De zon scheen fel de woonkamer in en zette alles in een gouden gloed. Voor begin februari was het opmerkelijk warm, zo warm zelfs dat de rode streep van de thermometer die morgen al even met de tien had geflirt. De kamer was leeg, op een jonge vrouw na die stijfjes op een bank zat vol vrolijk gekleurde kussens. Terwijl haar ogen nietsziend naar buiten staarden, speelden haar handen nerveus met een witte plastic boodschappentas die op haar schoot lag. Er viel een briefje tussenuit, dat traag naar de grond dwarrelde. Als in trance pakte ze het op. Ze streek het glad op haar knie, en nog eens, tot haar hele bovenlichaam meedeed aan de beweging. Terwijl ze hiermee bezig was vulden haar ogen zich met tranen. Eerst langzaam, toen steeds sneller en sneller, tot ze het tenslotte uitsnikte.

Uiteindelijk lukte het haar zichzelf weer onder controle te krijgen. Haar tranen wegvegend, zag ze dat het papiertje weer op de grond was gevallen. Vóór ze het oppakte keek ze er een paar seconden naar, toen stond ze op om het vol afkeer in de prullenbak te gooien. Met tegenzin pakte ze de plastic tas van de bank en verliet het huis, de buitendeur zo hard achter zich dicht slaand dat de ramen ervan trilden. In de stilte die daarna ontstond leek het alsof er iets nagalmde in de kamer. Een soort gefluister was het, zacht maar sinister.

Vergeef me, vergeef me.

Hoofdstuk 1

In trauma 4 was het een chaos. Lege flesjes stollingsmiddel, tissues, wondgaas, tampons, injectiespuiten en zelfs een paar instrumenten lagen slordig verspreid over de vloer, als stille getuigen van een zojuist uitgevoerde slachting. Overal zat bloed, op de brancard in het midden, op de apparatuur en op de vloer. Het zat zelfs op de klapdeuren die de traumakamer scheidde van de drukke gang. Op de brancard lag een vrouw, roerloos, al waren haar ogen open. De tube van de beademing stak grotesk uit haar scheefgetrokken mond en haar huid zag ongewoon wit, al kon dat ook toegeschreven worden aan het felle licht van de operatielampen. Een van haar armen was naar beneden gevallen waardoor bloed langs een van haar vingers naar de grond kon druppelen, met trage plopgeluidjes. De vrouw was onmiskenbaar dood.

'Tijdstip van overlijden.....10:28.'

Een van de eerstehulpartsen knipte de verlichting van de operatielampen uit en zuchtte vermoeid.

'De derde al deze maand. Wat is er toch aan de hand?'

Een verpleegkundige legde de arm van de vrouw terug op de brancard, waarna ze een laken uit de verpakking haalde en daarmee zorgvuldig het lichaam bedekte. Al snel kleurden sommige plekken rood.

'Drie?'

Susan (Sue) Lane keek naar de steeds groter wordende bloedvlekken. Ze was de enige stagiaire op de spoedeisende hulp die dag. Het was haar derde studiejaar en haar allereerste kennismaking met de praktijk.

'Drie ja,' zei de eerstehulparts. Hij heette Simon. 'Welkom in de jungle.'

Hij grinnikte, maar zijn ogen lachten niet. Desondanks keek Jackie, het hoofd van het team verpleegkundigen, afkeurend naar hem. Samen met een van de assistenten begon ze aanstalten te maken de rommel op te ruimen. Plotseling kwam er iemand binnen door de klapdeuren. Het was de dienstdoende traumachirurg, een vrouw die Lisa Broer heette. Ze kwam duidelijk van een ander spoedeisend geval.

'Ik ben te laat zie ik,' hijgde ze.

'Het geeft niet collega,' zei Simon. 'Ik denk niet dat je haar had kunnen redden.'

Lisa keek met opgetrokken wenkbrauwen naar het witte laken.

'Zelfde als die andere twee?' vroeg ze.

'Daar lijkt het wel op.' Simon trok zijn operatiehandschoenen uit en liet ze in een afvalcontainer vallen. Jackie hielp hem uit zijn jas en schort.

Lisa draaide zich om naar de klapdeuren. 'Ik denk dat het tijd wordt voor een evaluatie in de grijze zaal,' zei ze kortaf. Het was geen vraag.

'Dat gaat wel lukken,' zei Simon, op zijn horloge kijkend, maar Lisa was al weg.

Sue liep vlug achter Simon aan naar de plek waar de artsen en chirurgen zich konden voorbereiden op een behandeling.

'Waren die andere twee gevallen identiek aan deze?' vroeg ze hem nieuwsgierig. 'Vertel me erover.'

'Oh ja.' Simon keek over zijn schouder naar haar. 'Het is je eerste dag vandaag. Zorg dat je ook bij de evaluatie bent, dan hoor je alles.'

Nadat hij zijn handen had afgedroogd liep hij snel weg. Sue staarde hem na. Er was nu niemand meer in de wasruimte en ze had geen idee waar ze die grijze zaal zou kunnen vinden.

Het Anna Catharina ziekenhuis, AC in de volksmond, beschikte over een uitstekend klinisch laboratorium. Hoewel laborantspecialist klinische chemie Andre Steffens er al jaren werkte, ging hij nog steeds iedere morgen met plezier naar zijn werk. Met uitzondering dan van vanmorgen. Vandaag was hij liever niet gegaan, want hij had sinds hij was opgestaan al een knallende hoofdpijn die maar niet weg wilde, ondanks de pijnstillers die had ingenomen.

Bij binnenkomst zag hij dat Eva dienst had, zijn favoriete analiste. Ze was druk in de weer met de opdracht die ze twee dagen geleden van de eerste hulp hadden gekregen. Eva zag er fris en uitgerust uit, heel anders dan hij zich voelde. Hij hing zijn gewone jas weg en trok zijn labjas aan. Het werd tijd dat ze vooruitgang boekten.

'De d-dimeerwaarde is ook bij dit geval niet verhoogd,' meldde Eva.

'Mooi,' antwoordde hij. 'Trombose uitgesloten. Kunnen we weer wat wegstrepen.'

Eva maakte een aantekening en zette de testbuisjes in het daarvoor bestemde rekje.

'Zal ik nu de Willebrand doen?'

'Doe maar.' Hij keek niet op.

'Voel je je wel goed?' vroeg Eva.

'Niet echt nee, hoofdpijn. Het bonst als een gek.'

'Zal ik een pijnstiller voor je halen?'

'Nee, dank je. Ik heb vanmorgen Tramadol genomen. Het gaat vast zo werken.'

Hij schoof achter zijn microscoop, met zijn rug naar haar toe zodat ze wist dat hij niet gestoord wilde worden. Hij legde zijn vingers tegen zijn ogen en begon voorzichtig subtiele draaibewegingen te maken. Jezus, wat had hij een hoofdpijn.

De grijze zaal bleek een kleine ruimte te zijn, gelegen achter de receptie van de spoedeisende hulp. Het werd zo genoemd omdat er vaak gediscussieerd werd over onduidelijke ziektebeelden of sterfgevallen. Sue zag dat de meeste stoelen rond de ovale tafel al bezet waren. Er was nog één plekje vrij, naast Simon. Ze liep er naartoe, maar durfde niet goed te gaan zitten, onzeker of ze wel welkom was als derdejaars. Simon zag haar aarzelen en trok de lege stoel naar achteren zodat ze kon plaatsnemen. Nieuwsgierig keek ze om zich heen. Lisa Broer praatte met een oudere man die naast haar zat. Behalve een vrouw die ze zich vaag herinnerde van de opleiding en Jackie, de hoofdverpleegkundige, kende Sue verder niemand.

Aan Lisa's andere kant zat een jonge man met zijn armen over elkaar voor zich uit te staren. Hij was een paar jaar ouder dan Sue en zag er uit alsof hij zojuist terug was van een lange vakantie. Gebruind en knap op een manier die haar wel aanstond.

'Welkom,' zei de man die met Lisa had zitten praten. 'Ik zie wat nieuwe gezichten, dus stel ik voor dat we ons even voorstellen. Ik ben Jim van Velzen, hoofd eerstehulp en hoofd vakgroep acute geneeskunde.'

'Patrick Teesen,' zei de gebruikte knappe man. 'Co-assistent, laatstejaars.'

'Susan Lane,' zei Sue, niet op haar gemak. 'Stagiaire, derdejaars geneeskunde.'

Het klonk heel wat minder dan Patrick's functie, maar ze wist niet hoe ze het anders had moeten formuleren. Stagiaire alleen leek haar zo mager. Gelukkig verplaatste de aandacht zich naar een paar anderen die zich ook voorstelden. Toen het stilviel, nam Jim van Velzen weer het woord. 'Ik wil het met u hebben over drie recente sterfgevallen waarvan we weliswaar hebben kunnen vaststellen hoe ze overleden zijn, maar niet waarom.'

Hij wachtte even om een blik te kunnen werpen op de papieren die voor hem op tafel lagen. Sue vroeg zich af of er van stagiaires werd verwacht dat ze aantekeningen maakten. Voor Patrick lag een blocnote op tafel en haastig bukte ze zich om haar eigen map uit haar tas te pakken. 'De eerste patiënt was een jonge man van achter in de twintig.' ging Jim van Velzen verder.

Hij had een prettige stem. Er straalde vertrouwen uit.

'Omdat het niet lukte het bloeden te stelpen waardoor de patiënt uiteindelijk overleed, dachten we aan een inwendige bloeding, misschien veroorzaakt door hemofilie.'

Het was stil in het zaaltje. Iedereen luisterde aandachtig. Over de rand van zijn bril keken Jim's ogen hen weer aan.

'Het tweede geval, ook een jongeman, gaf ons in eerste instantie geen aanleiding in een andere richting te zoeken, al kwam het bloed bij deze patiënt voornamelijk uit de neus. De patiënt van vanmorgen echter, was van het vrouwelijk geslacht, wat de kans op hemofilie aanzienlijk verkleint.'

De arts hield op om adem te halen. Nog steeds waren alle ogen op hem gericht.

'Behalve het feit dat het alle drie bloeders waren, zijn er verder geen overeenkomsten. De vraag is nu; waarom waren deze mensen immuun voor de stollingsmiddelen die ze toegediend kregen? Suggesties graag?'

Simon reageerde als eerste. Hij schraapte zijn keel voor hij zei; Von Willebrand?'

Jim van Velzen keek hem meteen aan.

'Goede poging Simon. Er zijn echter geen afwijkingen in de bloedings- en stollingsactiviteit geconstateerd, noch in de RIPA. Hierbij is wel een kanttekening te plaatsen omdat ze in het lab nog bezig zijn met de laatste patiënt.'

'Waarom lijkt hemofilie uitgesloten?' wilde Patrick weten.

'De eerste patiënt had een factorgehalte van ruim 100%,' legde Jim vaderlijk uit. 'De tweede had ongeveer 40%. Niet echt goed, maar te hoog voor dergelijke ernstige bloedingen.'

Sue schreef op dat ze uit moest zoeken of er vrouwen bekend waren die aan hemofilie leden en hoe het precies zat met de percentages die waren genoemd. Haar gedachten dwaalden af naar een artikel dat ze een paar uur geleden had zitten lezen in een vakblad uit de rustkamer. Het ging over de ziekte van Lyme, dat meestal overgebracht werd door teken. Van teken was bekend dat iets in hun beet ervoor zorgde dat de stolling niet goed op gang kwam.

'Zou zoiets door een tekenbeet gekomen kunnen zijn?' hoorde ze zichzelf zeggen. 'Of een allergische reactie er op?'

Jim van Velzen bekeek haar belangstellend.

'Een interessante opmerking jongedame,' zei hij goedkeurend. 'Maar er zijn geen TIX-5 sporen gevonden.'

Sue was geschrokken van haar eigen moed en durfde niemand aan te kijken, bang dat haar wangen haar zouden verraden. In plaats daarvan knikte ze. TIX-5 was het eiwit dat in het speeksel van een teek zat en voor de stollingsproblemen zorgde.

'Bij de eerste twee gevallen was er sprake van een arteriële bloeding,' merkte Lisa op. 'De eerste kreeg een nabloeding als gevolg van een darmoperatie enkele weken geleden en de tweede een hersenbloeding terwijl hij op tafel lag. Het lukte ons niet de bloedingen te stelpen. Beide gevallen moeten nog verder onderzocht worden lijkt me. Twee bloeders, zo kort na elkaar, dat zien we zelden.'

'Drie,' zei Simon. 'De derde patiënte kreeg een miltruptuur. Ik had net de incisie gemaakt toen het misging. God, wat was er veel bloed.'

'Wat was de reden dat deze vrouw werd opgenomen?' wilde Lisa weten.

Simon legde de pen waarmee hij had zitten spelen neer en ging verzitten.

'Ze werd 's ochtends wakker met pijn in haar buik. Toen ze hier kwam was de buik zo hard als een plank en enigszins opgezwollen. We kregen haar niet stabiel, dus besloten we tot een spoedoperatie'. Hij keek even naar de man naast Patrick. Kennelijk was dat de collega waarmee hij de operatie had uitgevoerd. 'We hebben zo lang mogelijk op je gewacht,' voegde hij eraan toe. Ten teken dat het goed was stak Lisa haar hand op.

'Omdat we nu mogelijk al drie gevallen hebben, wil ik een uiterst volledige anamnese van alle drie,' zei Jim van Velzen. 'En ik wil dat er vanaf het begin begonnen wordt, dus geen oud materiaal.' Hij keek Sue bijna streng aan. 'Jij gaat hier zo snel mogelijk mee aan de slag. Laat Jackie of Patrick je helpen indien je iets niet weet. Ik wil weten waarom er geen sprake was van homeostase.'

Sue knikte instemmend en zag Patrick hetzelfde doen. Omdat ze er geen idee van had wat homeostase betekende, maakte ze nog een aantekening. Vrij snel daarna was de bijeenkomst afgelopen. De meeste aanwezigen liepen meteen weg, alleen Simon bleef met iemand zitten praten en Lisa liep met Jim van Velzen naar de koffiemachine.

Sue wendde zich tot Patrick, die zijn spullen in een tas aan het stoppen was.

'Dus als ik vragen heb kan ik bij jou terecht?' begon ze een beetje verlegen. 'Ik weet nog maar weinig hoor.'

'Ik sta tot uw beschikking, schone dame,' zei Patrick glimlachend. 'Maar eerst wil ik koffie.'

Jim en Lisa praatten nog steeds over de drie gevallen.

'Ik weet niet goed wat ik ervan moet denken Jim,' klonk Lisa's stem aarzelend. 'Het kan ook gewoon toeval zijn weet je.'

Jim van Velzen leek daar niet in te geloven.

'Dat kan,' zei hij weifelend. 'Maar ik heb Bob gebeld en zij hadden de afgelopen weken ook twee gevallen.'

'Echt?' Lisa's stem schoot omhoog. 'Daar was me niets van bekend. Wat doen ze ermee?'

'Nog niets. Ik heb gemeld wat wij gaan doen en dat we elkaar op de hoogte zullen houden.'

Ze liepen weg, nagestaard door Sue en Patrick.

'Wie is Bob?' vroeg Sue.

'Bob Degens van het Burgland denk ik.' Patrick drukte zijn tas dicht en stak hem onder zijn arm.

'Voor zover ik weet is hij het hoofd van de eerste hulp daar.'

Dat verklaarde het telefoontje. Het Burgland was het andere ziekenhuis in de stad. Het botste weleens tussen beide instellingen, maar als er iets ernstigs aan de hand was, dan sloot men onmiddellijk eensgezind de rijen.

'Ik hoorde dat trauma 4 je vuurdoop is geworden,' zei Patrick toen ze samen de gang op liepen,

richting 'het honk' zoals de assistenten en verpleegkundigen hun rustkamer noemden. Rechts zag Sue de ruimte voor artsen en specialisten. Deze was veel ruimer en mooier ingericht. Ooit zit ik daar ook, dacht ze.

'Dat kun je wel zeggen ja,' antwoordde ze. 'Ik stond te trillen op mijn benen.'

Dat was niet helemaal naar waarheid. Zoals iedereen onder dergelijke omstandigheden was ze nerveus geweest, dat absoluut, maar ondanks het traumatische aspect van het hele gebeuren, had ze zich ook opgewonden gevoeld, levend vooral. Dit was precies wat ze wilde gaan doen in de toekomst. Weg met die studieboeken! Maar dat ging ze Patrick natuurlijk niet vertellen.

'Weet je al waar je uiteindelijk voor wil gaan?' vroeg Patrick.

'Traumachirurg,' antwoordde ze prompt. 'En ik wil het combineren met onderzoek, net als Jim van Velzen.'

Patrick floot. 'Ambitieuus.'

'En jij?' vroeg ze.

'Neurochirurg.'

'Alsof dat niet ambitieus is,' vond ze. 'Je zit in je laatste jaar. Wat moet je nog doen?'

'Ik ben praktisch klaar,' zei Patrick. 'Als vrije keus heb ik voor een stage gekozen in plaats van een onderzoek. Met de eerste hulp heb ik nooit eerder te maken gehad, vandaar.'

De deur naar 'het honk' stond open. Er was niemand. Patrick liet zijn tas met een klap op de grond vallen en zonk neer in een grote leunstoel die betere tijden gekend had. Sue ging op het puntje van een van de stoelen er vlakbij zitten.

'Hoe pak je een anamnese aan wanneer de patiënt al is overleden?'

Patrick had zijn ogen gesloten.

'Daar is een vragenlijst voor,' antwoordde hij. 'De receptie heeft ze wel denk ik en anders weet Jackie het wel.'

Sue trachtte niet te zuchten. Vragenlijsten, daar zat ze niet bepaald op te wachten.

'Maar dat is het niet alleen hoor,' zei Patrick weer.

Hij moest haar ergernis aangevoeld hebben, ondanks zijn gesloten ogen, want zijn stem klonk opbeurend.

'Je moet ook de voorgeschiedenis zien te achterhalen, ambulanceverslagen opzoeken, huisartsen bellen, familie vragen stellen, dat soort dingen.'

Sue zuchtte nu echt. Zo te horen kon ze maar beter meteen beginnen.

Patrick opende zijn ogen. 'Het lijkt stom werk, maar in feite is het hartstikke belangrijk.'

Hij trok zijn tas op schoot en begon er in te rommelen.

'Ik ga een tijdje aan mijn portfolio werken. Als je vragen hebt, hoor ik het wel. Oké?'

'Oké.' Sue maakte wat aantekeningen op haar blocnote. Haar oog viel op een notitie die ze eerder gemaakt had. 'Wat is homeostase?'

'Dat heeft te maken met bloedverlies,' wist Patrick. 'Het lichaam heeft een mechanisme dat ervoor zorgt dat het verlies beperkt blijft. Maar je kunt het beter aan Lisa vragen. Het is zo'n beetje haar vakgebied.'

Sue besloot eerst maar wat anamneseformulieren te gaan halen bij de balie. Toen ze terugkwam, bleek Patrick in zijn stoel in slaap gevallen te zijn. Ze bekeek hem eens goed nu ze de kans had. Hij had een mooie mond met volle lippen. Zijn blonde haar was kortgeknipt en opgeschoren boven de oren. Aan zijn baardstoppels kon ze zien dat hij zich niet had geschoren. Daar hield ze wel van. Hoe oud zou hij zijn? Hij bewoog even en meteen stond ze rechtop. Ze kon maar beter aan de slag gaan, vóór ze zich niet zou kunnen beheersen en een deken van de bank over hem heen zou leggen.

Eva wierp een ongeruste blik op Andre's rug. Het verontrustte haar dat hij zo'n pijn had en daar nog over klaagde ook. Voor zover ze wist had hij nooit hoofdpijn en klagen deed hij al helemaal niet, in ieder geval niet tegen haar of tegen een van hun andere collega's, daar was ze zeker van. Ze concentreerde zich weer op de Willebrand-tests. Als ze de uitslagen vergeleek met de eerste twee, dan was er een klein verschil. Maar dat was te verwachten. Het specimen was deze keer van een vrouw geweest die bovendien bloedgroep O had gehad, dan waren de waarden altijd wat afwijkend. Ze liep naar de computer en tikte haar bevindingen in. Alle tests waar de eerste hulp om had gevraagd waren afgevinkt. Weer keek ze achterom naar Andre. Op de klok boven de deur zag ze dat de lunchtijd inmiddels was ingegaan en al die tijd had hij zich niet bewogen. Ze liep naar hem toe.

'Andre, gaat het?'

Toen er geen reactie kwam, raakte ze zacht zijn schouder aan.

'Andre?'

De opluchting die ze voelde omdat hij bewoog, maakte bijna direct plaats voor angst. De ogen waarmee hij haar aankeek waren bloeddorlopen en er liepen tranen over zijn wangen. Rode tranen. Kon iemand bloed huilen? Even stond ze aan de grond genageld, toen rende ze weg om hulp te halen.

Op de gang was niemand. Door het raam zag ze het aangrenzende AC. De middagzon weerkaatste tegen de vele ramen en de stralen verblindden haar een ogenblik. Aan het eind van de gang, aan haar linkerhand, begon de overdekte loopbrug die het lab van het AC scheidde. Als ze een brancard kon vinden, of een rolstoel, dan kon ze Andre zelf naar de eerste hulp brengen.

Opeens zag ze een collega aankomen over de loopbrug. Ze zwaaide wild met haar armen.

'Er is iets met Andre,' gilte ze. 'Pak een rolstoel!'

De collega begreep haar onmiddellijk. Hij draaide zich om en kwam bijna direct terug met een rolstoel. Samen sjorden ze Andre erin en duwden hem naar de liften. Onderweg spraken ze geen woord.

Bij de balie van de spoedeisende hulp sprong de dienstdoende verpleegkundige meteen over-eind toen ze hen zag komen. Ze gebaarde dat trauma 3 vrij was en holde met hen mee.

'Kun je gaan staan?' vroeg ze aan Andre.

Andre deed een poging maar als Eva en hun collega hem niet hadden opgevangen, zou hij zeker gevallen zijn.

De verpleegkundige had inmiddels op de alarmknop gedrukt en opeens was de kamer vol witte en blauwe jassen.

Bij de spoorwegovergang, niet ver van het AC, was het ongewoon druk. Politie- en brandweer mensen liepen af en aan. Bijna op het spoor stond een ambulance met de deuren wijd open. Net voorbij de overgang, in een flauwe bocht, was de achterkant van een trein zichtbaar. Onder begeleiding van nog meer politie waren diverse passagiers bezig over de rails naar de overgang te lopen. Blijkbaar wilden ze niet langer in de trein blijven zitten. Langs het spoor en bij de overgang hadden zich ook flink wat mensen verzameld. Tussen de kijkers bevonden zich twee mannen. Ze gedroegen zich onopvallend. Terwijl de een zwijgend toekeek, rookte de ander een sigaret en praatte met de mensen om hem heen. Onder de rechterarm van de zwijgzame man stak een langwerpige pakje.

'Wat is er gebeurd?' vroeg de man met de sigaret aan de vrouw die naast hem stond. Ze droeg een opzichtige groene jas.

'Er is iemand onder de trein gekomen.'

'Gesprongen,' wist iemand anders te melden. 'Ik zag het voor mijn ogen gebeuren.'

'Jezus.' De man met de sigaret nam een laatste trek en drukte het peukje uit met de punt van zijn schoen. 'Dat je zo aan je eind moet komen. Verschrikkelijk.'

Verschillende mensen waren het met hem eens. Naast de stilstaande trein werden twee ambulancemedewerkers zichtbaar, die in richting van de groep kijkers begonnen te lopen. Tussen hen in liep een man met gebogen hoofd.

'Vast de machinist,' fluisterde iemand. 'Arme drommel.'

Bij de ambulance werd de man naar binnen geholpen. Terwijl een van hen bij hem bleef, kwam de ander naar de toeschouwers toelopen, samen met een politieagente.

'Zijn er mensen die iets gezien hebben?' vroeg de agente.

Eerst reageerde er niemand, toen stootte de vrouw met de groene jas de man aan die voor haar stond.

'U,' riep ze luid. 'U zei net dat u het voor uw ogen zag gebeuren.'

'Meneer?' vroeg de agente meteen.

'Eh, ja,' hakkelde de man. 'Ik zag het niet echt, geloof ik.'

De vrouw in de groene jas snoof.

'Komt u maar mee.'

De agente nam de man bij de arm. Terwijl de man gewillig leek mee te gaan, begon de groep wat op te lossen.

De man met het pakje stond nog naar de verdwijnende politieagente te kijken, toen hij een heel licht duwtje kreeg van de man met de sigaret. Ze liepen beiden weg, maar pas toen ze de overgang niet meer konden zien, begonnen ze zacht te praten.

'Hoe zeker kunnen we ervan zijn dat het er een van ons was?' vroeg de man met het pakje.

'100%.' De andere man stak een nieuwe sigaret op. 'Ik kreeg net bericht van Wolf.'

'Klote,' vond de man met het pakje.

Sue schrok plotseling op. Ze was blijkbaar wat weggezakt, net als Patrick. Haar ogen zochten hem, maar de kamer was leeg. Haar aantekeningen waren van haar schoot gegleden in de stoel. Ze had dorst en stond op om een flesje water uit de koelkast te pakken. Het was al lang lunchtijd geweest zag ze, ze had ruim een half uur geslapen. Ze kon maar beter verder gaan met haar anamneses. De beste plek daarvoor leek haar de bibliotheek op de tweede verdieping, daar waren boeken en computers. Onderweg er naartoe kwam ze langs de eerste hulp. Het viel haar op dat het er drukker was dan normaal. Nee, dat klopte niet, het was er onrustig. Vanuit haar ooghoeken nam ze een beweging waar. Ze zag Lisa Broer uit trauma 4 komen en naar trauma 3 hollen. Patrick rende achter haar aan en even later volgde er nog iemand.

'Wat is er gebeurd?' vroeg ze aan de vrouw achter de receptiebalie.

'T1 Wit,' zei de vrouw.

Ze keek niet op terwijl ze antwoord gaf, maar rommelde nerveus met wat papieren die voor haar op het bureau lagen.

'Wit?' Sue wist dat T1 voor acute hulp stond. Wit zei haar niets.

'Personeel.' De vrouw keek Sue nu wel aan. 'Wit staat voor personeel. '

Het klonk achterdochtig. Daar had Sue niet aan gedacht. Wit betekende iemand van het personeel, nu ze het wist lag dat eigenlijk nogal voor de hand. Besluiteloos bleef ze even staan, tot

ze beseftte dat blijven geen zin had. Ze kon toch niets doen en wie het ook was, op de eerste hulp werkten bekwame mensen. In de bibliotheek was het rustig. Het feit dat iemand van het personeel iets ernstigs was overkomen, was nog niet tot hier doorgedrongen. Er stond een hele rij computers waarvan er maar een paar in gebruik waren. Ze koos er een uit en ging zitten. Snel de vragen doornemend, beseftte ze dat er maar weinig was wat ze zou kunnen invullen. De persoonsgegevens konden overgenomen worden van het dossier. Daarna volgden de klachten, die stonden er ook in. Het leek haar verstandig te beginnen met in te vullen wat ze wist. Patiënt 1 was recent geopereerd aan zijn darmen. In zijn dossier stond dat er wat poliepen waren weggenomen voor onderzoek. Dat op zich was niet heel bijzonder. Het wegnemen van weefsel werd zo vaak gedaan, alleen had ze er geen idee van of dat tot een bloeding kon lijden, zo erg dat de patiënt er uiteindelijk aan overleed. Ze bladerde terug in het dossier tot ze de uitslag van de kijkoperatie had gevonden. Er was een gezwel in de dikke darm geconstateerd, dat later was weggehaald. Nog verder terug, stuitte ze op het anamneseverslag dat bij de eerste opname was gemaakt. Daarin stond dat de man last had gehad van buikpijn, een onregelmatige stoelgang en bloed in de ontlasting. Deze symptomen klopten volgens haar met het ziektebeeld. Net toen ze aan de tweede patiënt wilde beginnen, schoot het haar te binnen dat Jim van Velzen had gezegd dat ze geen oud materiaal mocht gebruiken. Even wist ze niet wat ze moest doen. Het leek haar ongepast de familie lastig te vallen met vragen die al beantwoord waren. Toen herinnerde ze zich dat Patrick het over de huisarts had gehad. Die kon ze wel bellen, het nummer stond in het anamneseverslag.

Maar de huisarts kon haar niet echt iets nieuws vertellen. De symptomen pasten bij iemand die een gezwel had in zijn darmen. Het enige vreemde was dat de man nooit eerder had geklaagd. Terwijl ze luisterde kreeg Sue een ingeving.

'Kan iemand doodbloeden na het verwijderen van poliepen?' vroeg ze. 'Of een gezwel?'

De huisarts dacht van niet. Poliepen en zeker gezwellen, zaten bijna altijd aan de binnenkant van de darm. Er kon bij het weghalen een restwondje zijn achtergebleven en natuurlijk was het logisch dat de darmwand wat geïrriteerd was, maar hij had nog nooit gehoord dat iemand op die manier was doodgebloed. Sue bedankte hem en verbrak de verbinding. Een scheur in de darm zelf zou ook nog kunnen, maar dan zou er nog meer te zien zijn geweest dan alleen bloed. Wel jammer dat ze dat ook niet even gevraagd had. Zuchtend pakte ze de volgende map. Patiënt 2 had geklaagd over hoofdpijn en er waren verlamningsverschijnselen opgetreden in het gezicht. Ook deze symptomen klopten weer met het ziektebeeld. De huisarts van patiënt 2 bleek dezelfde te zijn als die van patiënt 1 en ze gaf zichzelf een standje. Nu moest ze de man weer lastigvallen. Het derde dossier was zo onvolledig dat ze er genoeg van had en licht geïrriteerd

alles opborg. Ze zou pas weer bellen zodra ze de naam wist van de huisarts van de derde patiënt.

Even was het doodstil in trauma 3, heel anders dan de hectiek van enkele seconden geleden. Op de brancard lag een roerloze man. Het was Andre, de laborantspecialist.

'Tijdstip van overlijden....13.36,' zei Simon vlak. Hij zag er bezweet en uitgeput uit.

Lisa Broer rukte haar mondkapje af.

'Het begint uit de hand te lopen, collega's!' riep ze gejaagd. Haar ogen stonden bijna wild.

Weer was de traumakamer een chaos, voornamelijk omdat Andre veel bloed had verloren. Jackie hielp de artsen uit hun beschermende kleding. Lisa liep weg en gebaarde Patrick haar te volgen.

'Zoek dat stagemeisje van vanmorgen,' snauwde ze. 'Ik ga naar Jim.'

Patrick holde weg. In de rustruimte waar hij met Sue eerder gezeten had, was het nu druk en lawaaierig. Niemand had haar gezien. Patrick dacht snel na. Zelf zou hij de bibliotheek gekozen hebben voor onderzoek en tot zijn opluchting had Sue dat ook bedacht.

'We moeten naar van Velzen,' zei hij bij wijze van begroeting. 'Vlug.'

Sue kon hem amper bijhouden, zo hard rende hij. Haar hart klopte vlug. Wat was er aan de hand? Al snel besepte ze dat ze op weg waren naar de grijze zaal. Het hoofd van de eerstehulp stond bij de deur en de rest van de collega's bleek ook aanwezig te zijn, inclusief Lisa Broer. Zodra zij binnen waren, werd de deur met een zorgvuldige klik gesloten.

'Ga zitten,' zei Jim van Velzen niet onvriendelijk. 'We gaan ervan uit dat we een vierde geval hebben.'

'Andre Steffens,' verduidelijkte Lisa. 'Een collega van het lab. Hersenbloeding. Toen we het slangetje voor de drukmeting wilden inbrengen, ging het mis.'

Sue was meteen alert. Haar vriendin Eva werkte sinds een half jaar bij het lab. Misschien kende zij Andre.

'Ik wil dat je al je tijd vrijmaakt en Susan gaat helpen met de anamneses,' zei Jim van Velzen tegen Patrick. 'Dat geldt ook voor jou Jackie. Het eerste wat ik morgenochtend op mijn bureau wil zien, zijn jullie resultaten.'

Beiden knikten.

'We willen dit nog even onder ons houden,' zei Lisa. 'Aan paniek hebben we niets.'

'We gaan naar mijn kantoor,' zei Jackie resoluut toen het onderhoud was afgelopen. 'Daar zitten we rustig.'

Ze ging Patrick en Sue voor naar een klein kantoortje naast de verpleegstersbalie.

'Een vriendin van mij werkt bij het lab,' merkte Sue op nadat ze zich geïnstalleerd hadden. 'Zal

ik met haar praten? Misschien weet ze wat.'

Jackie wierp een blik op het klembord dat ze in haar hand hield. 'Alleen wanneer je vriendin Eva de Bruin heet, want zij was het die hem bracht, samen met nog iemand.'

'Jeetje,' schrok Sue. 'Wat een toeval. Dat is inderdaad mijn vriendin.'

Jackie legde het klembord weg en stond op. 'In dat geval ga ik met je mee.'

Ze vonden Eva op haar werkplek. Het was overduidelijk dat ze had gehuild. Zodra ze Sue op zich zag toekomen, begon ze opnieuw huilen.

Jackie had minder geduld. Eva kreeg nauwelijks de kans tot zichzelf te komen.

'Sorry hoor,' begon ze meteen. 'Maar kun je ons vertellen wat er is gebeurd?'

Eva knikte, nog nahikkend.

'Toen hij binnenkwam zei hij meteen dat hij hoofdpijn had. Daarna zei hij bijna niks meer. Hij ging op zijn plek zitten, daar,' wees ze naar een testeland dat zich enkele meters achter hen bevond. 'Ik had net de Willebrand afgerond toen het tot me doordrong dat hij zich al die tijd niet had bewogen. Ik ging naar hem toe en toen zag ik zijn rode ogen en de tranen.'

'Tranen?' vroeg Jackie. 'Huilde hij?'

'Ik weet het niet,' schokschouderde Eva. 'Ze liepen over zijn wangen, net bloed.'

Omdat ze huiverde, bekeek Sue de plek waar Andre gezeten had aandachtig. Er was niets te zien. Jackie keek ook.

'Had hij al eerder geklaagd over hoofdpijn of over iets anders?'

Eva schudde haar hoofd. 'Andre klaagde nooit.'

'Gebruikte hij medicijnen?'

'Niet dat ik weet.'

'Pijnstillers? Voor de hoofdpijn misschien?'

'Ja, hij zei dat hij Tramadol genomen had voordat hij naar het lab ging.'

'Tramadol?' veerde Jackie op. 'Weet je dat zeker?'

'Ja, heel zeker.'

Jackie kwam overeind.

'Bedankt,' zei ze. Ze had ineens haast.

'Ik zie je binnenkort,' riep Sue en rende achter Jackie aan. Ze voelde zich onzeker en kwetsbaar. Hoewel zij de opdracht gekregen had van Jim, was Jackie zonder moeite achter het stuur gaan zitten en had haar, Sue, daarmee gebombardeerd tot passagier. Alsof ze een bijrol vervulde, wat natuurlijk ook zo was. Ze moest echt nog een hele hoop leren.

Pas in de buurt van haar kantoor ging Jackie langzamer lopen.

'We hebben misschien een doorbraak,' hijgde ze tegen Patrick toen ze hem zag staan bij de deur

naar haar kantoor. 'Die laborant had Tramadol geslikt.'

'Tramadol?' Patrick schoof direct weer achter het bureau.

Naar zijn opgetrokken wenkbrauwen kijkend, voelde Sue zich meteen wat beter. Patrick wist ook niet wat Tramadol was of deed en hij zat al in zijn laatste jaar.

'Een van de bijwerkingen van Tramadol is dat het invloed kan hebben op de tijd van de bloeding,' wist Jackie. 'Laten we het opzoeken.'

Patrick tikte het in op de computer en toen het antwoord verscheen, bogen ze zich alle drie naar het scherm. Tramadol kon, in combinatie met Cumarinen, problemen veroorzaken met de bloedingstijd, las Sue.

'Cumarinen,' las Jackie hardop. 'Zoek dat eens op Patrick.' Weer bogen ze zich alle drie voorover. *Cumarinen: groep van medicijnen die de vorming van trombus en embolus tegengaan door verdringing van vitamine K bij de vorming van bloedstollingsfactoren in de lever. (II, VII, IX, X, proteïne C, proteïne S)* Eronder stond; zie ook trombo-embolische aandoeningen en daaronder een rijtje medicijnen die tezamen de Cumarinen vormden.

Sue rechte haar rug. Ze begreep niet alles wat er stond, maar met trombus werd een bloedstolsel bedoeld, dat wist ze wel. Ze waren beslist op de goede weg.

'Heb je een printer hier?' vroeg Patrick. 'Dan printen we het uit.'

Jackie keek op haar horloge. 'Het is nu 16.33 uur. Laten we naar de kantine gaan nu het nog niet druk is en wat eten. Daarna kunnen we in de bibliotheek alles op papier zetten. Met een beetje geluk kunnen we daarna ook nog wat slaap pakken.'

De twee mannen die naar het treinongeluk hadden staan kijken, waren inmiddels in een ander gedeelte van de stad aangekomen, de ene man nog steeds met zijn pakje onder zijn arm. Bij een enigszins sjofel café, dat vreemd genoeg 'het Spiegeltje' heette, bleven ze staan. Voor ze naar binnen gingen, keken ze om zich heen. De vrouw achter de bar groette hen en zette iets te drinken voor hen neer.

'Wolf komt zo,' zei ze.

Beide mannen knikten zwijgend.

Hoewel het druk was, zat er niemand anders aan de bar. Een van de twee stak een sigaret op en blies de rook uit in de richting van de deur waardoor ze naar binnen gekomen waren. Na een tijdje kwam er een vrij dikke man bij hen zitten. Uit een van zijn mondhoeken stak een sigaar die niet brandde. De barvrouw verscheen weer om meer bier voor hen te tappen.

'Mol?' Wolf keek de man met de sigaret vragend aan. 'Praat me eens bij'

'Niks aan de hand,' antwoordde Mol. 'Ze gaan zoals gewoonlijk weer uit van een springer.'

'Ton?'

De man van het pakje ging aarzelend verzitten. Het pakje lag voor hem op de bar. Hij schoof het in de richting van de barvrouw, die het open begon te scheuren. Er zaten sigaretten in, in glimmende, rode doosjes.

'Er was wel een vent die iets gezien scheen te hebben,' begon hij.

'Dat is in orde,' zei Wolf. 'Met hem wordt later afgerekend.'

Even zei niemand iets, tot Wolf opmerkte dat de machinist hem deze keer zorgen baarde.

'Dan gaan we daar wat aan doen.' Bij gebrek aan een asbak drukte Mol zijn sigaret uit in de aarde van een smoezelige plant die op de bar stond. Er lagen nog meer peuken in. 'Kan hij iets gezien hebben denk je?'

Wolf schudde zijn hoofd.

'Ze sprong zelf. Maar die lui zijn erop getraind niets te missen van wat er zich allemaal langs het spoor afspeelt.'

'Wie doet de afhandeling?' vroeg de man die Ton genoemd werd opeens. 'En zoeken we een nieuwe? Ik en Mol hier hebben er al een op het oog.'

'Oh ja?' Wolf keek meteen vol belangstelling naar Mol. 'Wie?'

'Een of ander joch die ook bij het spoor stond te kijken,' zei Mol na een snelle blik op zijn metgezel. 'Ik moet hem nog natrekken.'

'Een joch?' Wolf keek weifelend. 'Hoe oud? Je weet dat ik het niet zo op kinderen heb.'

'Geen kind,' zei Mol vlug. 'Hij was zeker ouder dan 16.'

'Je had de blik in zijn ogen moeten zien,' hielp Ton hem. 'Hij wilde naar het lijk maar dat mocht niet van die sukkel van de ambulance. Toen flipte hij zowat.'

'Oké,' zei Wolf tegen Mol. 'Trek hem na. En jij regelt dit keer de afhandeling,' wees hij naar Ton. Daarna klom hij wat moeizaam van zijn kruk. 'Ik moet pissen,' zei hij, aan zijn kruis sjorrend. 'Als ik terugkom, zijn jullie weg.'

Sue had een kamer niet ver van het ziekenhuis. Toen ze ver na middernacht eindelijk naar huis kon, voelde ze zich uitgeput. Na een douche kroop ze in bed, maar de slaap wilde niet komen. Nadat ze wat gegeten hadden, waren Jackie, Patrick en zij teruggegaan naar de bibliotheek, waar ze nog uren hadden doorgebracht, snuffelend in boeken, verslagen en het internet. Alle anamneses stonden op papier, aangevuld met eigen theorieën en ideeën die ze zo goed mogelijk hadden uitgewerkt. Sue hoopte vurig dat Jim van Velzen vond dat ze genoeg hadden gedaan. Uiteindelijk klom ze uit bed om in het kleine keukentje een kop thee te zetten. Terwijl ze terugliep naar de woon- annex slaapkamer, viel haar oog op haar laptop, die open op het tafeltje

stond dat ze als nachtkastje gebruikte. Met het apparaat op schoot ging ze op haar bed zitten. Het licht van het scherm floepte aan en even leek de kamer vol schaduwen in een vreemd gekleurde gloed. Onwillekeurig huiverend sloeg ze het dekbed om zich heen. Als in een soort trance staarde ze naar de cursor op het scherm, toen tikte ze het woord hemostase in. Helaas had ze er niet meer aan gedacht Patrick's advies op te volgen en Lisa Broer naar de betekenis ervan te vragen.

Hemostase, las ze, zorgt ervoor dat het bloed alleen stolt wanneer het in contact komt met de buitenlucht, zoals bij een wond. Stolling is een belangrijk onderdeel van de hemostase. Deze stolling bestaat uit een serie eiwitten, de zogenaamde stollingsfactoren, die elkaar zodanig activeren dat er een stolsel gevormd wordt. Wanneer iemand zo'n stollingseiwit mist, dan wordt de activatie onderbroken en stagneert de stolling waardoor er een ziekte kan ontstaan die bekend is onder de naam hemofilie.

Sue staarde voor zich uit. Dus daarom hadden ze aan hemofilie gedacht. Een van de patiënten was echter een vrouw geweest en die konden blijkbaar geen hemofilie krijgen. Weer gleden haar vingers over de toetsen. Hemofilie kon alleen bij vrouwen voor komen als zowel het van de vader als het van de moeder afkomstige X-chromosoom het hemofilie veroorzakende defect had. Helemaal onmogelijk was het dus niet.

Ze liet zich wat achterover zakken in de kussens en gaapte uitgebreid. Haar ogen prikten. Eindelijk had haar geest besloten dat het genoeg was geweest. Voor ze in slaap viel had ze nog één duidelijke gedachte; er waren vier mensen, niet echt ziek, onder de handen van de behandelend artsen doodgebloed. Zes, wanneer je die twee van het Burgland meetelde en niemand wist nog hoe dat kwam. Best eng eigenlijk.

Mol en Ton hadden ergens een hapje gegeten en waren daarna een café ingedoken om te wachten tot het genoeg nacht was voor een bezoek aan het huis van de springer, een vrouw die Alice had geheten. Mol voelde zich niet op zijn gemak. Tot nu toe had hij dergelijke klusjes altijd alleen gedaan en hij begreep niet waarom Wolf de opdracht deze keer aan Ton gegeven had. Gelukkig had Ton geen vragen gesteld toen hij erop gestaan had met hem mee te gaan. Mol had zelfs de sleutel van de voordeur van hem gekregen. Hij keek naar Ton, die luidruchtig zijn geld stond weg te geven aan een van de gokkasten achterin. Zijn afkeer van de man nam toe. Dit kon weleens een probleem worden voor hen allemaal. Het werd tijd dat hij met Wolf ging praten. Na een laatste klap tegen de zijkant van de gokkast kwam Ton zijn kant oplopen. Hij was vast platzak. Dat kwam goed uit want het werd tijd om te gaan. Zoals Mol wel verwacht had wilde Ton eerst niet mee. Hij bralde dat hij die klotekast wel klein zou krijgen, maar uitein-

delijk lukte het Mol hem zover te krijgen dat hij mee ging naar buiten.

Omdat de flat van Alice aan de andere kant van de stad lag, besloot Mol dat het beter was dat ze met het openbaar vervoer zouden gaan. Hoefde hij ook niet veel te praten. Dat bleek niet nodig want zodra Ton eenmaal zat viel hij in slaap. Hij begon vrijwel meteen te snurken ook, maar afgezien van een forsgebouwde zwarte man met oordopjes, was er niemand in de wagon die zich eraan zou kunnen ergeren. Mol besepte dat hij blij was met de betrekkelijke rust. Het lichaam van de zwarte man bewoog mee met de muziek. Terwijl Mol naar hem keek besepte hij nog iets. Wellicht had hij een inschattingsfout gemaakt en was het dom geweest te wachten tot de nacht was ingevallen. Wat als de politie Alice's woning eerder had doorzocht dan hij? Hij wist bijna zeker dat er in dat geval ook voor hem geen plaats meer zou zijn in het team. Zijn hand gleed over zijn jasje tot hij zijn pistool voelde. Indien nodig zou hij zijn huid duur verkopen.

De trein stopte bij de halte waar ze eruit moesten. Even overwoog Mol nog zonder Ton uit te stappen, maar besloot toen dat het te gevaarlijk was. Ton zou tot alles in staat zijn wanneer hij merkte dat Mol hem was gesmeerd. Zwijgend liepen ze naar het huis van Alice. Niets wees erop dat er politie was geweest. Mol morrelde aan het slot, de sleutel die hij had paste niet helemaal, maar uiteindelijk ging de deur open. Eenmaal binnen keek hij meteen rond naar de slaapkamer. Ton liep de woonkamer in.

'Wat zoeken we eigenlijk?' vroeg hij luid.

'Ssst, niet zo hard,' siste Mol. 'We zoeken naar alles wat aan ons gelinkt kan worden. Briefjes, foto's, computers, laptops.'

'Geld?' vroeg Ton gretig.

'Daar blijven we vanaf. We zijn geen inbrekers.'

Hoewel Ton daar duidelijk anders over dacht, negeerde Mol hem verder. Alice bleek een zeer nette vrouw geweest te zijn. Er was niets te zien wat zijn belangstelling trok, zelfs de prullenbak was leeg. In de doucheruimte zocht hij tevergeefs naar een medicijnkastje. Als Alice medicijnen had, lagen die vast op een andere plek. Terug in de woonkamer zat Ton op zijn knieën bij de televisie. Hij keek om toen Mol binnenkwam en schudde zijn hoofd. Mol keek vlug rond. Er was geen computer en een laptop zag hij ook nergens. De keuken was smetteloos. Hij opende alle kastjes en keek zelfs in de koelkast, die bijna leeg was.

Ergens op de galerij werd met een deur geslagen. Op zijn horloge zag Mol dat het bijna drie uur was.

'We gaan,' gebaarde hij naar Ton.

Bij het weggaan keek hij nog een keer om. De flat zag er net zo uit als toen ze binnen gekomen

waren.

Terug op het perron, bleek hun trein net vertrokken te zijn. De volgende kwam pas over een half uur en Mol kon zichzelf wel voor zijn kop slaan omdat hij er niet aan gedacht had dat de treinen na middernacht volgens een aangepast dienstrooster reden. Ze zouden het hele eind moeten lopen. Even kregen ze ruzie omdat Ton weigerde te gaan lopen en een taxi wilde aanhouden.

'Ben je gek,' snauwde Mol hem toe. 'We mogen niet opvallen.'

Maar Ton wilde niet luisteren. Hij keek links en rechts de straat af en stak zonder meer zijn arm op toen hij een paar koplampen aan zag komen. Vloekend sprong Mol tussen de struiken.

De auto, een zwarte Cadillac, nieuw model, stopte langs de stoepwand. Het was zeker geen taxi. Het achterportier ging open en er stapte iemand uit, een grote kerel. Mol kende hem. Hij werkte voor Wolf en werd de Sloper genoemd.

'Meekomen!' zei de Sloper kortaf.

Terwijl Ton naar de achterbank dook, kwam Mol tussen de struiken vandaan. Hij ritste zijn gulp dicht alsof hij net wat had staan lozen.

'Waar komen jullie ineens vandaan man,' zei hij joviaal tegen de Sloper.

Die zei niets maar gebaarde alleen naar de auto. Mol stapte in. De Sloper gleed naast hem en meteen daarop reden ze weg. Mol kende de man achter het stuur niet. Op de passagiersplaats zat Wolf.

'Goed dat jullie ons oppikten,' zei Ton naast hem. 'Mijn poten doen een partij zeer zeg.'

Wolf keek om. 'Met de trein? Niet opvallen had ik gezegd. Klootzakken!'

Mol voelde Ton naast zich verstijven.

'Rustig aan Wolf,' suste hij. 'Ik had even geen wielen en omdat het zo ver was, leek het openbaar vervoer me de beste optie.'

Wolf kalmeerde wat. 'Neem nooit een taxi,' zei hij waarschuwend tegen Ton voordat hij zich weer omdraaide naar de weg.

Mol dacht razendsnel na. Ze waren midden in de nacht opgepikt, dus waren ze gevolgd. Waarom? En, belangrijker nog, wie had de opdracht gegeven?

'Ben je ons gevolgd Wolf?' vroeg hij plompverloren.

'Nee.' Wolf keek weer om. 'We hielden het huis van Alice in de gaten.'

Mol geloofde hem niet. Je stond niet op wacht met drie man. Hij keek naar buiten en zag dat ze langs een groot stuk braakliggend terrein reden. In de verte glinsterde het water van een rivier. De auto stopte er vlakbij. De Sloper stapte uit, liep om de auto heen naar de kant waar Ton zat en snauwde tegen hem dat hij uit moest stappen. Mol wilde er achteraan komen, maar de Sloper

gooide het portier meteen weer dicht. Mol keek hen na tot hij ze niet meer kon zien. Ineens wist hij wat er komen ging. Blijkbaar was hij niet de enige die Ton niet meer zag zitten. Automatisch gleed zijn hand naar zijn binnenzak, naar zijn pistool. In de verte was een schot hoorbaar, duidelijk afgevuurd met een demper. Mol zag dat Wolf naar hem zat te kijken in de achteruitkijkspiegel. Uitdagend keek hij terug. Als hij de volgende zou zijn op het lijstje van de Sloper, dan zou er iemand met hem meegaan. Dat kon Wolf in zijn zak proppen.

De Sloper kwam teruglopen. Hij schroefde de geluiddemper van zijn pistool en stopte alles weer terug in zijn zakken. Het viel Mol op dat hij zich soepel bewoog voor zo'n grote vent. Hij stapte achterin de auto en de chauffeur reed onmiddellijk weg.

'Ik kan geen mensen gebruiken die zich niet aan de regels houden,' zei Wolf waarschuwend over zijn schouder tegen Mol. 'Mijn regels.'

'Je hoeft mij niet aan te kijken hoor,' pareerde Mol. 'Ik doe verdomme niet anders.'

Daarop barstten zowel Wolf als de Sloper in lachen uit.

Sue werd wakker met een lichte hoofdpijn. Ze nam een snelle douche en besepte dat ze geen tijd meer had voor ontbijt. In het ziekenhuis liep ze meteen door naar Jackie's kantoortje. Er was niemand.

'Is Jackie er al?' vroeg ze bij de receptie.

'In het honk,' antwoordde de vrouw achter de balie, dezelfde vrouw als de avond ervoor zag Sue. Patrick had zich nog niet laten zien. Jackie bleek inderdaad al in de rustruimte te zijn, samen met nog een paar anderen zodat Sue zich beperkte tot een neutraal goedemorgen.

'Ook goedemorgen,' zei Jackie. 'Patrick al gezien?'

Sue schudde haar hoofd.

'Dat is vervelend,' vond Jackie. 'Jim is er al want zijn auto staat op zijn parkeerplek.'

'Wat doen we nu?' vroeg Sue.

Jackie aarzelde.

'Heb je ontbeten?'

'Geen tijd voor gehad.'

'Dan gaan we even snel wat halen. Dat kost maar een paar minuutjes. Als Patrick er dan nog niet is, heeft hij pech.'

Maar ook na hun snelle ontbijt was er geen spoor van Patrick te bekennen. Omdat Sue het vervelend vond voor hem, was ze nog gauw even naar de slaapvertrekken voor het personeel gerend om te kijken of hij daar soms in een van de bedden lag, zeer tot ongenoegen overigens van Jackie, die een hekel had aan laatkomers. Helaas was hij ook daar niet zodat ze, zonder

hem, aanklopten bij de kamer van Jim van Velzen.

Die bleek niet alleen te zijn. Lisa was er ook zag Sue en verder nog twee onbekende mannen die haar voorgesteld werden als dokter Pieter Spruit, neurochirurg en dokter Walter Goossens. Dokter Goossens bleek de geneesheer-directeur van het ziekenhuis te zijn. Sue gaf hen allebei een hand en was blij dat ze kon gaan zitten. Op zoveel formaliteit had ze niet gerekend. Ineens vond ze het niet erg meer dat Jackie de leiding had overgenomen. Jackie zelf leek totaal niet onder de indruk. Ze spreidde hun werk uit over de tafel en keek afwachtend naar de mannen voor haar.

'Missen we niet nog iemand?' merkte Jim van Velzen op.

'Patrick is er helaas nog niet,' zei Jackie neutraal.

'Dan beginnen we maar zonder hem.'

Jackie wilde net aanstalten maken hun bevindingen uit de doeken te doen, toen haar pieper ging. Bijna tegelijkertijd gingen ook de piepers van Pieter Spruit en Lisa Broer. Sue voelde hoe haar hart plotseling tekeering. Was dit een gewoon spoedgeval of hadden ze te maken met een vijfde slachtoffer?

Nu waren alleen Jim van Velzen, zichzelf en de geneesheer-directeur nog over. Ze keken naar haar en plotseling wist Sue zeker dat ze hier helemaal niet wilde zijn. Ze wilde achter de anderen aanhollen, de hectiek tegemoet.

De geneesheer-directeur scheen te beseffen waar ze mee zat.

'U kunt Jackie's plek innemen,' zei hij vriendelijk. 'De mensen van de eerste hulp zijn prima op elkaar ingespeeld. Wij zouden alleen maar in de weg lopen.'

Sue voelde dat ze kleurde.

'Hoe bevalt de studie u?'

'Heel goed, dank u,' antwoordde ze.

'Ik hoorde dat u een van de besten van uw jaar bent.'

Haar kleur verdiepte zich. 'Ik eh... .'

'Hou op met haar te plagen Walter,' zei Jim van Velzen. 'Straks wil ze niet meer voor ons werken.' Hij keek naar de papieren die Jackie had neergelegd. 'Mag ik?'

'Ga uw gang,' gebaarde ze.

Beide artsen bekeken de anamneses aandachtig.

'Prima werk,' zei de geneesheer-directeur. 'Als dit is wat de volgende generatie ons te bieden heeft, hoeft ik me geen zorgen meer te maken.'

Nu wist Sue helemaal niet meer waar ze moest kijken.

'Jullie zijn tot een aantal conclusies gekomen zie ik hier,' zei Jim van Velzen, op het vel papier

tikkend dat hij in zijn hand hield. 'Mag ik vragen naar uw individuele mening?'

'Natuurlijk.' Sue had de vraag verwacht en was blij dat ze voorbereid was. 'De eerste is van Jackie, de tweede van Patrick en de derde van mij.'

Walter Goossens boog zich ook over het papier. Jackie was van mening dat het een mix van toeval was geweest, samen met een ongelukkige keus aan medicijnen. Patrick had het gehouden op onvoldoende training van het eerstehulp personeel en Sue zelf had ook aan toeval gedacht, maar dan in combinatie met oorzaken van buitenaf zoals suikerziekte, hemofilie, hoge bloeddruk en roken.

'Ik begrijp de mening van Jackie,' begon dokter Goossens, Sue aandachtig aankijkend door zijn kleine ronde brillenglazen. 'Zij is immers verpleegkundige. Die van u snap ik ook. U wilt medicus worden en denkt dienovereenkomstig. Maar de mening van Patrick, daar snap ik niets van.'

Sue voelde zich groeien. De geneesheer-directeur van het ziekenhuis, de allerhoogste in rang, vond dat ze dacht als een arts. Over Patrick was hij blijkbaar minder te spreken. Dat begreep ze wel. Patrick's idee over wat er gebeurd was kon ook uitgelegd worden als een tekortkoming van het ziekenhuis. Walter Goossens bleef haar aankijken, dus zocht ze naar woorden. Het moest iets zijn dat zowel slim was als iets wat Patrick niet in verlegenheid zou brengen.

'Ik geloof niet dat hij het bedoelde als kritiek,' begon ze. 'Ik ... nou ja, eigenlijk begreep ik hem ook niet zo goed.' Dat laatste klonk wat laf, Sue beseftte het meteen nadat ze de woorden had uitgesproken, maar het was nu te laat ze terug te nemen.

'Juist ja'. Walter Goossens hield zijn vingertoppen tegen elkaar en leunde achterover.

'Ik vind de gedachtegang van deze jongeman anders uiterst interessant,' merkte Jim van Velzen onverwacht op. 'We moeten ervoor waken dat wij, als ziekenhuis, niet gaan denken dat we geen fouten kunnen maken.'

'Mee eens, mee eens,' zei Walter Goossens toegeeflijk. 'Al wil ik dat liever niet horen van iemand die zijn bul nog niet gehaald heeft.'

Sue zuchtte opgelucht. Het zag er niet naar uit dat Patrick problemen zou krijgen om zijn conclusie. Wel jammer dat hij er niet was om erover mee te praten. Waar zou hij toch uithangen? Plotseling ging de telefoon over die op het bureau stond. Sue schrok van het geluid en voelde dat ze alweer kleurde.

'Dit is niet goed,' zei Jim van Velzen, de hoorn met een zorgelijk gezicht terugleggend. 'Dat was Bob. Het Burgland heeft inmiddels vijf gevallen genoteerd.'

Walter Goossens vloekte zacht. 'Tel die van ons erbij en we zitten al op negen. Ik geloof dat we zo langzamerhand een serieus probleem hebben.'

Er viel een stilte na zijn woorden, onderbroken doordat de deur ineens openvloog en Lisa Broer binnenkwam, op de voet gevolgd door Pieter Spruit. Ze zagen er allebei verformfaaid uit, alsof ze een hevig gevecht geleverd hadden. Bovendien zat hun kleding onder het bloed.

Lisa viel meteen met de deur in huis.

'We hebben een serieus probleem mensen,' zei ze ingehouden, bijna dezelfde woorden gebruikend als Walter Goossens gedaan had.

'Dat weet je nog niet Lies,' suste Pieter. Zijn hand lag op haar schouder.

Sue keek van de een naar de ander. Doordat Lisa's paniek bijna voelbaar was, hoefde ze zich niet af te vragen wat er was gebeurd. De angst, die ingekapseld had gezeten onder de oppervlakte, kwam ineens los. Tot aan vandaag hadden ze het steeds over 'gevallen' gehad, maar dat waren het niet. Het waren mensen. Echte mensen, die inmiddels allemaal dood waren.

'Ga eerst eens rustig zitten Lisa,' zei Jim van Velzen vaderlijk terwijl hij opstond. 'Dan haal ik koffie voor je.'

Uit een kast in de hoek kwam een blauw schort en hij hielp de traumachirurg persoonlijk in de schone kleding, waarna hij wegliep voor de koffie.

'Geval nummer 10?' vroeg de geneesheer-directeur nuchter aan Pieter.

'Wat??' Lisa, aanvankelijk gekalmeerd, was nu in alle staten. Ze veerde geagiteerd op, juist op het moment dat Jim van Velzen terugkwam met koffie.

'Niet bij ons,' zei hij haastig, alsof hij de conversatie, of een deel daarvan, had gehoord. 'Bob belde net. Hij meldde nog drie gevallen. Met die van ons erbij zitten we nu op tien.'

Dat kalmeerde Lisa niet. Ze keek iedereen in de kamer even aan, ook Sue.

'Er is hier iets aan de hand,' zei ze schril. 'Iets ernstigs. Misschien moeten we de politie bellen.'

'De politie?' reageerde Walter Goossens verschrikt en ook Jim van Velzen keek bedenkelijk.

'De politie ja,' schreeuwde Lisa. 'Wat als we werkelijk gesaboteerd worden? Wat dan hè? Dat zal ik jullie zeggen. Dan is er geen sprake meer van onkunde van onze kant, oh nee.' Ze klonk nu bijna hysterisch. 'Dan is er sprake van moord! Deze mensen zijn dan gewoon vermoord!'

Dat sloeg in als een bom.

Mol was na de executie van Ton met Wolf meegereden naar de stad. Wolf woonde boven café 'het Spiegelkje'. Mol dacht dat hij ook de uitbater was en Mia achter de bar, hoewel veel jonger dan Wolf, zijn vrouw of vriendin, maar Wolf had zich daar nooit over uitgelaten. De chauffeur had hen afgezet in een zijstraat, dichtbij het café, waarna hij was weggereden met de Sloper.

Binnen kwam Mia haastig op hen toelopen. Mol glimlachte naar haar en wilde aan de bar gaan zitten, maar Wolf gebaarde hem mee naar achteren.

'Ton was geen hoogvlieger,' zei hij toen ze waren gaan zitten in een vertrek dat wel iets weg had van een huiskamer. Mol zag een televisie en er stonden een aftandse bank vol vlekken en een paar stoelen om een tafeltje. Er was ook een haard die zo te zien als prullenbak dienstdeed.

'Hij begreep het spelletje niet.'

'Oh,' zei Mol. 'En ik wel?'

'Ja, jij wel.'

Dat was dan duidelijk. Mol pakte zijn sigaretten. Er stond geen asbak op het tafeltje.

'Mag ik?'

Wolf maakte een handbeweging.

'Hij werd onvoorzichtig en de jongens begonnen zich aan hem te ergeren. Ik moest wel.'

Dat klopte zeker. Mol herinnerde zich dat hij zelf ook met Wolf had willen praten over Ton.

Dat hoefde nu niet meer. Makkelijker buiten schot blijven dan nu het geval was kon niet.

'Je bent mij echt geen verantwoording schuldig hoor,' zei hij neutraal.

Wolf negeerde dat. 'Wanneer ga je achter dat joch aan?'

Joch? Mol herinnerde zich ineens Ton's knulletje bij het spoor.

'Oh, niet denk ik,' wuifde hij het weg. 'Het was Ton's idee. Ik zoek ze liever zelf uit. Mijn huidige rekrut is er trouwens nog niet klaar voor.'

'Man of vrouw?'

'Vrouw.'

'Hoeveel tijd denk je nog nodig te hebben?'

'Paar dagen, dat was ook de afspraak. Ze is er bijna.'

'Ik jaag je niet op. Ik hoorde er iets over in de bunker.'

'Wat dan?'

'De directeur is zeer tevreden over onze rekruten.'

'Onze rekruten?' Mol trok zijn wenkbrauwen op.

'Nou ja.' Wolf dronk zijn glas leeg. 'Oké, jouw rekruten. Maar jij zit in mijn team.'

Dat antwoord beviel Mol niet helemaal. Het drong tot hem door dat er mensen bij het team zaten die hij niet kende.

'Uit hoeveel leden bestaat ons team eigenlijk?' vroeg hij langs zijn neus weg.

'Dat gaat je niets aan,' klonk het enigszins uit de hoogte. 'Jij moet gewoon doen wat je gezegd wordt.'

Mol staarde de oudere man aan. Waarom reageerde hij alsof hij aangevallen werd?

Mia leidde hen beiden af door binnen te komen met meer bier en een asbak, die ze met een klap op het tafeltje neerzette.

'Ik wil één ding van je weten,' zei Mol toen Mia weg was. 'Waarom vroeg je Ton naar het huis van Alice te gaan?'

Wolf nam de tijd voor zijn antwoord. 'Ik denk dat ik nog een laatste test wilde,' zei hij achteroverleunend in zijn stoel. 'We zijn jullie vanaf het station gevolgd. Jij hebt de gave bijna onzichtbaar te zijn. Ton had die gave niet.'

Mol begreep niet echt wat Wolf daarmee bedoelde.

'Ik ben niet iemand die dood zonder reden,' ging Wolf verder.

Mol keek hem recht aan. 'Ik begrijp het,' zei hij.

Dat was een leugen. Hij had Ton niet gemogen, maar om hem nou om te leggen omdat hij niet onzichtbaar was, ging hem te ver. Als Wolf dat een goede reden vond, dan was er iets flink mis met hem. Dat bleek trouwens wel uit zijn vriendschap met de Sloper. Die had niet meer dan tien gram hersens in zijn kop en deed gewoon wat hem gevraagd werd, als een hond die naar zijn baas luistert. Mol wist bijna zeker dat de Sloper het omleggen van Ton nog met plezier gedaan had ook. Die man was een veel groter gevaar voor het team dan Ton ooit geweest was.

'Denk je nog aan die machinist?' ging Wolf over op een ander onderwerp.

'Morgen,' zei Mol.

'Hoe ga je het aanpakken?'

'Weet ik nog niet. Ik wil de man eerst spreken. Kijken wat hij heeft gezien.'

Wolf leek niet overtuigd.

'Ook ik dood niet zonder reden,' zei Mol.

Dat ontlokte Wolf een glimlach.

Mol lachte niet.

'Wie was die nieuwe, die chauffeur?' vroeg hij, ondanks alles toch wel nieuwsgierig. Wolf zocht niet altijd de juiste mensen uit.

De glimlach van Wolf werd nog breder.

'Mijn zoon PJ. Wat vond je van hem?'

'Daarvoor heb ik hem nog tekort meegemaakt,' zei Mol ontwijkend. 'Maar autorijden, dat kan hij wel.'

'Ja hè,' Wolf was duidelijk trots. 'Misschien moeten we hem de coureur gaan noemen.'

Mol staaarde hem aan. Wat was het toch een vreemde kerel. Kijk hem daar nou zitten, zo trots als een aap omdat zoonlief mee had gedaan aan zijn vaders criminele activiteiten. Zelf was Mol voor zover hij wist geen vader, maar als hij een zoon zou hebben, dan zou hij hem nooit betrekken bij zijn zaakjes.

Mia kwam weer binnen om te vragen of ze nog meer bier wilden. Voor ze hun lege glazen op-

pakte, keek ze afkeurend naar de asbak. Mol zag haar kijken en drukte zijn halfopgerookte sigaret vlug uit.

'Neem maar mee, ik zal hier niet meer roken,' zei hij vriendelijk. 'Ik ga er toch zo vandoor.'

'Ben je gek.' Ineens was Wolf weer joviaal. 'Het is veel te laat. Blijf rustig hier vannacht. Mia heeft nog wel ergens een plekje voor je, toch Mia?'

Mia reageerde meteen. 'Hij mag op jouw plek. Dan gebeurt er misschien eens wat.'

Even viel er een ongemakkelijke stilte, toen kwam Wolf scheldend overeind.

'Jij loeder!' zei hij snauwend. 'Ik sla je verrot!'

Hij maakte een slaande beweging in Mia's richting, maar ze bleef staan waar ze stond en keek terug.

'Rustig Wolf, ik weet zeker dat ze een grapje maakte,' suste Mol, die ook was gaan staan.

Wolf keek niet eens naar hem.

'Een grapje, mijn reet!' siste hij woedend. 'Ik krijg je wel!!'

Zijn ogen peilden uit en zijn gezicht was zo rood aangelopen dat Mol hem er bijzonder ongezond uit vond zien. Straks kreeg hij nog een hartaanval of zo.

'Ik ben weg,' zei hij tegen Mia.

'Niet doen,' zei Mia vlug. 'Je kent hem toch, wel blaffen, niet bijten. Je kunt hier op de bank slapen, dat doen wel meer mensen, kijk maar.' Uit een kist naast de bank kwamen een kussen en een plaid. 'Zie je wel?'

Mol maakte het zich gemakkelijk op de bank. Over een paar uur zou het al weer licht worden. Met een beetje geluk kreeg hij een stevig ontbijt van Mia en kon hij vroeg op pad.

Hij sliep niet meteen. Geluiden boven zijn hoofd hielden hem uit zijn slaap. Eerst kon hij de herrie niet thuisbrengen. Iemand gromde en knorde en hij hoorde een soort korte knallen, als van een zweep. Toen een gil, dat was duidelijk een vrouw, en ineens begreep hij het. Hij lachte in het donker. Wolf en Mia hadden een fraai toneelstukje opgevoerd. Omdat hij voelde dat iets tot leven wilde komen, legde hij snel zijn handen over zijn oren. Daar zat hij niet op te wachten. Niet hier, niet nu.

Enkele uren later werd hij wakker uit een korte slaap. Hij dacht nog te dromen over Mia, die dingen met hem deed die Wolf niet hoefde te weten. Hij zweette en deed zijn ogen open. Mia stond over hem heen gebogen.

'Wakker worden,' zei ze liefjes. 'Ik heb ontbijt voor je.'

Hij kwam overeind, ervoor zorgend dat de deken niet helemaal van hem afgleed. Hij was ervan overtuigd dat Mia heel goed wist waar hij van had gedroomd.

'Dank je,' zei hij.

Op het tafeltje stond precies het ontbijt waarop hij gehoopt had en hongerig viel hij aan op de eieren en het spek. Hij was ongeveer halverwege toen Wolf binnenkwam, fris gedoucht en geschoren, een of ander deuntje fluitend. Mol had hem zelden zo opgewekt gezien. Dat deed hem gniffelen. Wat een vrouw zoal kon doen met een man. Maar ja, wat voor een vrouw. Nee daar kon hij beter niet aan denken. Mia was verboden terrein.

'Ha Mol,' zei Wolf joviaal. 'Goed geslapen jongen?'

'Best,' mompelde hij terug

Hij bekeek Wolf eens goed. Jezus, wat was die man lelijk. Onbegrijpelijk wat Mia aantrekkelijk vond aan hem.

'Heb je een beetje kunnen slapen?' klonk Mia's stem ineens in zijn oor.

Hij sprong bijna op. 'Ja hoor, best. Dank je.'

'Ik zie dat het je gesmaakt heeft.'

Mia pakte zijn lege bord en heupwiegde richting het café. Mol keek haar bewust niet na. Plotseling had hij een enorme behoefte aan een sigaret. Mia en Wolf stonden samen achter de bar. Mia was aan het opruimen en Wolf sloeg haar op haar achterste. Mol wilde snel weg en rende bijna naar buiten.

'Ik ga,' riep hij nog. 'Bedankt!'

Buiten snoof hij de uitlaatgassen diep in. Hij pakte zijn mobiel en belde een nummer.

'Ha prinses,' zei hij vriendelijk in het toestel. 'Goedemorgen schat. Je moet iets voor me doen.'

Hoofdstuk 2

Het was 7.00 uur in de morgen toen hoofdagent Jos Sluiswijk zich meldde voor zijn dienst van die dag. Hij had in de kantine een kop vers gezette koffie gehaald en wilde zich net installeren aan zijn bureau, toen zijn collega Willem ten Kate zijn hoofd om de hoek van de deur stak.

'Werk aan de winkel Jos,' riep hij. 'We hebben een 289. Kom op.'

289, dat was moord. Jos keek spijtig naar zijn koffie, griste zijn jasje mee van de stoel en rende achter Willem aan.

'Waarzo?' vroeg hij toen ze in de auto zaten.

'Bonkervaart,' antwoordde Willem. 'Eén schot.'

Hij zette de sirene aan en ze scheurden de weg op. Jos hield zich vast aan het dashboard. Zijn aanvankelijke opwinding ebde wat weg. Als de collega's het onderling over één schot hadden, dan was het slachtoffer meestal omgelegd met een nekschot of een schot door het hoofd. Eén schot moorden werden over het algemeen gepleegd binnen het criminele circuit en waren bijna altijd vuil en nagenoeg onoplosbaar omdat er niet of nauwelijks gepraat werd, zeker niet met de politie. Men was gewend de eigen rommel op te ruimen, iets wat Jos wel zo prettig vond.

Het lijk was volledig gekleed en lag op zijn rug, half op de kant tussen het gras. Het bleek om een man te gaan. De surveillancedienst, twee man sterk, was reeds ter plaatse. De teamchef was er ook al, Jos zag hem praten met een man die met veel moeite een grote hond in bedwang wist te houden. Zo op het oog waren er geen sporen van geweld te zien. Wel was er een licht sleepspoor, alsof het lijk was verplaatst. Vanuit zijn ooghoek zag Jos het busje van de lijkschouwer aankomen, gevolgd door een lijkwagen. Het water in de Bonkervaart kabbelde zachtjes. Er stond zo weinig wind dat het slachtoffer, óf op de vindplaats, óf zeer dicht in de buurt moest zijn neergeschoten.

'Wie heeft hem gevonden?' vroeg Willem aan een van de agenten.

Er werd naar de man met de hond gewezen. Willem keek van de getuige naar de modderige broekspijpen van de agenten.

'En jullie konden niet wachten tot wij er waren?' merkte hij spottend op.

'We dachten dat hij nog leefde,' lachte een van hen schaapachtig.

'Oh?' klonk het sarcastisch. 'Bewoog hij dan nog of zo?'

Inspecteur Frans Berends, de teamchef van west midden west 2, het district waartoe Jos en Willem behoorden, was inmiddels klaar met de getuige. Hij riep naar de agenten dat ze zijn verklaring moesten opnemen, waarna hij op hen afkwam.

'Goedemorgen heren,' groette hij. 'Goed begin van de dag hè?'

Jos mompelde iets terug.

'Weten we wie het is?' vroeg Willem.

'Nee. De sloeber heeft niets anders bij zich dan wat losse munten.'

Jos bekeek zijn teamchef met lichte afkeer. Het was echt iets voor hem het slachtoffer te typeren. Onderling werd hij altijd 'de Stoelganger' genoemd, een beetje een spottende benaming die uitstekend bij hem paste. Het verbaasde Jos trouwens hem hier te zien. Dergelijke klusjes liet hij over het algemeen graag over aan zijn ondergeschikten.

Aan de voorkant van het slachtoffer was weinig te zien, dus draaiden de aanwezige agenten hem op zijn rug. Nu was er wel schade. Een flink gedeelte van het achterhoofd was weg.

'Door de mond?' vroeg Willem, naast Jos.

'Zo te zien wel.'

Willem bracht zijn gezicht dichterbij.

'Niet door hemzelf denk ik.'

Jos keek ook. Schoten door de mond kwamen weliswaar vaker voor bij zelfdodingen, maar hier leek dat niet het geval. Of iemand moest het pistool gevonden hebben en hebben meegenomen.

'Zou iemand het pistool soms hebben gevonden en hebben meegenomen?' verwoordde de Stoelganger Jos' gedachten.

'Dat zou kunnen,' zei Jos. Bij nader inzien dacht hij echter van niet. Alles rook naar een afrekening.

'Als het een afrekening was,' zei de Stoelganger langzaam. 'Zou je toch verwondingen verwachten in het gezicht.'

Willem richtte zich op. 'Niet noodzakelijkerwijs. Misschien was hij verrast.' Hij keek de chef aan. 'Geen enkele man, crimineel of niet, laat een andere man zo dichtbij komen, tenzij hij hem kent.'

De schouwarts kwam met zijn voorlopige conclusie. Een dodelijk schot, klein kaliber 22, misschien uit een Glock of zo, van zeer dichtbij afgevuurd.

'Het water heeft het meeste weggewassen,' merkte de lijkschouwer op. 'Dat verklaart waarom er bijna geen bloed is.'

En geen huls dacht Jos. Die zouden ze niet vinden, zeker niet indien de schutter met zijn gezicht naar het water had gestaan toen hij schoot. Er werden nog wat foto's genomen, waarna alles weer werd ingepakt, inclusief het dode lichaam dat in de lijkwagen werd geladen.

'Wat zullen we doen. Gelijk maar in de grijze container ermee?' stelde Willem voor toen ze terugliepen naar de auto's.

Dat vond de Stoelganger een uitstekend idee.

In de auto dacht Jos er nog over na. Met de grijze container werd een gedeelte van het archief bedoeld waarin alle gevallen verdwenen die uiteindelijk onoplosbaar bleken te zijn. En soms verdwenen er ook zaken in waar de jongens geen zin in hadden gehad. Meestal waren dat zaken zoals deze. Afrekeningen in het criminele circuit waren goed voor de statistieken én voor de portemonnee van de politie. Klaar, praten we niet meer over. Maar kloppen deed het niet. Crimineel of niet, het waren wel mensen. En of het nou wel of geen afrekening was, het was wel moord. Daar hadden Willem en de Stoelganger best wel wat langer bij stil mogen staan.

Even wist niemand iets te zeggen. Iedereen keek naar Lisa.

'Gesaboteerd? Vermoord? Dat zijn boude uitspraken mijn beste,' merkte Walter Goossens op. Zijn toon was ongewoon scherp. 'Verklaar je nader.'

Sue was ook benieuwd naar de verklaring van de traumachirurg. Sabotage en moord, dat klonk wel heel bizar.

Lisa zette haar halflege kopje terug op het schoteltje. Terwijl ze naar Pieter keek, veegde ze enkele haren uit haar gezicht.

'Ik weet dat het idioot klinkt, maar Pieter zei daarstraks iets wat me aan het denken zette.'

'Ik?' reageerde Pieter, lichtelijk geschrokken.

'Ja. We worstelden met het aneurysma en ineens zei jij *het lijkt verdomme wel sabotage*. Ik vond dat opmerkelijk omdat ik daar zelf ook al aan gedacht had, eerder zelfs al. En als we, om wat voor reden dan ook, gesaboteerd worden, dan staat dat in mijn ogen gelijk aan moord.'

Na deze verklaring ontspande Lisa zichtbaar. Sue wist niet of dat kwam door de koffie die ze gedronken had of dat het lag aan het feit dat ze haar opzienbarende uitspraak eindelijk voor publiek had kunnen doen. Pieter daarentegen, leek zich juist ongemakkelijk te voelen nu hij het middelpunt van de aandacht was. Zowel Jim van Velzen als Walter Goossens staarden naar hem alsof hij ik weet niet wat had opgemerkt, daar in die traumakamer. Zelf wist Sue ook niet goed wat ze met de verklaringen aan moest. Het was bizar, dat zeker, maar ergens was er toch ook op zijn minst ruimte voor een andere invalshoek.

'Waarom sabotage?' vroeg Walter Goossens aan Pieter.

'Ik weet het niet,' zei Pieter. Het klonk verontschuldigend. 'Ik heb me niet meer zo'n amateur gevoeld sinds ik assistent was. We konden niks doen. Ik werk hier al meer dan vijftien jaar en heb dit nog nooit meegemaakt.'

Lisa zat onmiddellijk te knikken. 'Zo denk ik er ook over. Moet je eens kijken hoeveel jaar ervaring hier zit,' wees ze met beide armen. 'En toch konden we niemand helpen.'

Jim van Velzen staarde voor zich uit. 'Sabotage,' zei hij zacht. 'Maar hoe dan?'

'Een acuut aneurysma is bijna altijd dodelijk, zeker op die plek,' merkte Walter Goossens op. 'Hoe goed de behandelend arts ook is. Dat noem ik geen moord.'

Lisa leek hierover na te denken. 'Daar heb je gelijk in,' zei ze tenslotte. 'Maar dan hebben we nog altijd negen gevallen over.'

Er werd besloten een delegatie van het Burgland te laten komen. Gezamenlijk kon er dan naar een oplossing worden gezocht. Over de politie werd niet meer gesproken. Sabotage, moord, Sue herhaalde de woorden zacht voor zichzelf. Wie zou een arts willen tegenwerken en waarom?

Jos en Willem zaten in de kantine een hapje te eten, toen een collega van de DLR (dienst landelijke recherche) bij hun tafeltje kwam staan.

'Ik heb goed nieuws en ik heb goed nieuws voor jullie jongetjes,' zei hij plagerig. In zijn hand hield hij een dossiermap op een manier waarop een hond een bot werd voorgehouden. 'Wat willen jullie eerst horen?'

Willem, die met stoel en al achterovergeleund had gezeten, liet de poten met een klap neerkomen. Hij keek de man boos aan.

'Niks, man,' snauwde hij. 'We willen helemaal niks van je horen, alleen dat je oprot met je dossier.'

De DLR-man leek niet onder de indruk. Hij liet de map met een smak op de bijna lege borden vallen.

'Pak aan, en succes ermee kindertjes,' lachte hij sarrend.

'Hé, kijk uit, onhandige sukkel!' Willem kon nog net op tijd zijn mobiel wegtrekken.

Jos had geen belangstelling voor het geruzie. Terwijl hij de map opensloeg viel er een foto uit, precies op de gemorste koffie.

'Hé Willem,' riep hij, wapperend met de foto zodat de druppels er af vlogen. 'Dat is die man van vanmorgen. Wil je weten wie het is?'

'Zeg op,' zei Willem, niet bijster enthousiast.

'Ton van Hoven.'

Willem haalde zijn schouders op. 'Ken ik niet.'

Jos las de tekst bij de foto snel door. Geboren in 1958, werkloos, geen familie, verder weinig bekend. Een kleintje. Deed weleens klusjes voor 'de Slappe' en die was wel bekend bij hen.

'Hij kluste weleens voor 'de Slappe', zei hij hardop. 'Dat is toch die kroegbaas uit de Overgang? Laten we hem aan de tand voelen.'

'Jasses,' zei Willem. 'Weet je niks beters?'

'Nu even niet.' Jos stond al. 'Kom op.' De sleutels van Willem's dienstwagen balanceerden op het randje van de overvolle kantinetafel. Hij deed er een greep naar. 'Ik rij.'

Willem was echter sneller dan hij. Op de trap kwamen ze de DLR-man weer tegen. Hij riep iets naar hen, maar Willem, die vooropliep, negeerde hem volkomen.

'Wat heb je toch tegen deze collega?' vroeg Jos toen ze beneden waren.

'Hij is nu met Anna,' reageerde Willem kortaf.

Jos vroeg niet verder. Anna was Willem's vriendin geweest totdat ze hem, nogal plotseling, de bons had gegeven om er met iemand anders vandoor te gaan. Jos had er geen idee van gehad dat die ander een collega was met wie ze regelmatig te maken hadden. Best vervelend voor Willem.

De kroeg van 'de Slappe' lag middenin een drukke winkelstraat, in een wijk die door iedereen 'de Overgang' werd genoemd. Het pand zag er oud en een beetje triest uit. Boven de ingang prijkte de naam, in slordig geverfde letters.

'Het Spiegeltje,' las Jos hardop. 'Gekke naam.'

Binnen was het lawaaierig en donker. Achter de bar stond een blonde vrouw, die knap genoemd kon worden als ze niet zo'n boze uitdrukking op haar gezicht had gehad. Ze had het duidelijk erg druk.

'We zoeken de Slappe,' zei Willem tegen haar.

'Ken ik niet.'

De vrouw nam niet de moeite op te kijken.

'Misschien helpt dit je geheugen een beetje op te frissen,' zei Jos terwijl hij haar zijn politiepasje toe stak.

De vrouw keek van het pasje naar hem en toen naar Willem. Ze haalde haar schouders op.

'Ik ken nog steeds niemand die zo heet.'

'De baas, waar is ie?' vroeg Jos.

'Weg.'

Jos keek zuchtend naar Willem. Dat schoot niet op zo.

Willem duwde de foto van Ton onder haar neus. 'Ken je deze man?'

'Nee, moet dat?'

'Laten we even rondvragen.' Willem draaide zich om naar de andere bezoekers, de foto demonstratief in zijn hand. Dat beviel de barvrouw niet, want ze trok aan zijn arm.

'Ho, ho. Laat nog eens zien.'

Willem gaf haar de foto.

'Ik geloof dat ik hem hier weleens gezien heb ja,' zei ze langzaam terwijl ze de foto teruggaf.

'Pas nog?' vroeg Willem.

'Nee, geloof ik niet.'

'En de Slappe,' drong Jos aan. 'Kent hij deze man misschien?'

De barvrouw haalde weer haar schouders op. 'Dat zou ik niet weten.'

Willem had er genoeg van.

'We komen nog weleens terug,' zei hij over zijn schouder.

'Moet je doen,' zei de vrouw.

'Leuk smoeltje had ze,' zei Jos toen ze weer buiten stonden.

't Is maar waar je van houdt,' vond Willem. 'Grote kans dat ze gewoon stond te liegen.'

Terug op het bureau, besloot Jos in de archieven te duiken die te oud waren voor digitale opslag. Café het Spiegeltje bleek eigendom te zijn van een man die Kees Jansen heette. Deze Kees was bij hen bekend als 'de Slappe'. Hij deed voornamelijk kruimelwerk, wat inbraakjes en het café werd ook wel als schuiladres gebruikt. Ook werd er melding gemaakt van het smokkelen van sigaretten, als was dat nooit echt bewezen. Onder het kopje vrienden en bekenden kwam Jos een paar namen tegen die ook vaste klant waren van de politie, maar helaas sprong er niemand uit waarvan hij dacht dat een bezoekje hem veel wijzer zou maken. Het dossier liep ruim tien jaar terug en in die tijd was het een komen en gaan geweest van personeel. De barvrouw heette Mia Rodriques. Ze werkte er nu vijf jaar, het langst van iedereen. Haar achternaam intrigeerde Jos omdat het zo Spaans klonk terwijl de vrouw zo blond was. Of was het geverfd? Het was hem niet echt opgevallen. Het was trouwens helemaal niet gezegd dat de barvrouw die hij gezien had Mia heette, misschien heette ze wel gewoon Truus. Hij zuchtte. Verder onderzoek zou niet zoveel zin hebben. Die Ton van Hoven had vast een paar mensen te veel tegen de haren ingestreken.

'Wat gevonden?' vroeg Willem toen hij terug was in het kantoor.

'Nee, niks. Wat kleine vissen.'

'Dacht ik wel.' Willem hield zijn telefoon omhoog. 'Er kwam zojuist een 104 binnen. Gaan we eropaf?'

'We gaan eropaf,' knikte Jos.

De grijze zaal was deze keer zo vol dat Sue moest staan. Er waren vier mensen van het Burgland. Vlak voordat de deur dicht zou gaan, glipte Patrick naar binnen. Sue voelde zich vreemd opgelucht toen ze hem zag. Hij zag haar ook want hij zwaaide naar haar.

Jim van Velzen keek hem even scherp aan voor hij begon te praten.

'We zijn hier omdat er de laatste tijd veel mensen zijn overleden zonder duidelijke doodsoor-